

Ekonomika poháněná vědou - premiér Fiala a ministryně Langšádlová představili reformu transferu znalostí z vědy do praxe

25.1.2024 - | TOP 09

Premiér Petr Fiala a ministryně pro vědu, výzkum a inovace Helena Langšádlová představili 25. ledna v Národní technické knihovně jednotlivá opatření komplexní reformy transferu - přenosu vědeckých poznatků do praxe. Reforma obsahuje 30 konkrétních legislativních i nelegislativních opatření, která mají za cíl podpořit propojení vědy a byznysu, komercializaci vědeckých výsledků i využití poznatků vědy pro tvorbu veřejných politik. Cílem reformy je, aby se duševní vlastnictví, které vzniká na českých univerzitách a ve výzkumných ústavech, měnilo v hodnotu pro společnost.

„Posílení inovačního ekosystému a nastavení účinnější spolupráce mezi akademickou a soukromou sférou od začátku považujeme za jeden z hlavních pilířů našeho programového prohlášení v oblasti vědy, výzkumu a inovací. Využití výzkumu v praxi a budování znalostní ekonomiky vždy byla moje dlouhodobá priorita, ať už ve funkci rektora, ministra školství či aktuálně předsedy vlády. Je to koneckonců i jedna z klíčových podmínek méj vize Restart Česka,“ uvedl premiér **Petr Fiala**.

Reforma se zaměřuje na posílení nabídky ze strany výzkumu i poptávky ze strany podniků či státní správy.

„V Česku máme špičkový výzkum v řadě oborů, čeští vědci jsou v zahraničí respektovaní, máme zde nejmodernější výzkumnou infrastrukturu. Přesto se nám ale excelentní vědu příliš nedaří přenášet do ekonomické a společenské hodnoty, vzniká zde v porovnání s jinými vyspělými zeměmi zlomek firem založených na vědeckém poznání,“ upozornila ministryně **Helena Langšádlová**.

Část reformy spočívá v legislativních úpravách. Jedná se zejména o rekodifikaci stávajícího zákona o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků, který nově stanoví transfer znalostí jako jednu z hlavních rolí výzkumných organizací. Kromě toho jsou změny navrženy v zákoně o vysokých školách a řadě dalších norem.

Klíčová část reformy se ale soustředí na posun myšlenkového nastavení aktérů v celém systému a na propojení všech jeho částí: akademického světa, byznysu, státní správy i finančního sektoru. Právě finanční sektor může v posunu k ekonomice poháněné vědou sehrát významnou roli. Součástí reformy je proto i záměr vzniku transferového investičního fondu ve spolupráci s Evropskou investiční bankou, který již získal podporu Vládního výboru pro strategické investice.

„V investicích do znalostní ekonomiky vidíme velkou budoucnost, proto jsme také nedávno ohlásili investici do transferového fondu zaměřeného na biotechnologie. Musí pro to být ale připravena celá infrastruktura, kromě samotných výsledků výzkumu také dobře zaměřený investiční fond, který dokáže vyhledávat perspektivní projekty a ty rozvíjet. Ohlášenu reformu vnímáme jako příležitost tyto podmínky na všech stranách připravit,“ potvrdil **Tomáš Salomon**, generální ředitel České spořitelny a jeden z řečníků konference.

Reforma vychází z přesvědčení, že hybatelem změny musí být do značné míry podnikový sektor, pro nějž je směřování k inovacím podmínkou rozvoje. Reforma se proto zaměřuje i na různé formy

zejména daňových zvýhodnění pro firmy, které se věnují výzkumu a vývoji.

„Dlouhodobě upozorňujeme na to, že nastavení daňových odpočtů na výzkum a vývoj je u nás nevyhovující. Jiné nástroje, které usnadní firmám pouštět se do rizikových aktivit s potenciálně vysokou přidanou hodnotou, zatím chybí úplně. V tom jsme v Evropě zcela výjimeční. Reforma transferu jde jednoznačně správným směrem v tom, že tyto nástroje tematizuje. Bude to ještě náročná cesta, my v tom ale určitě nabízíme pomocnou ruku,“ doplnil **Martin Jahn**, viceprezident Svazu průmyslu a dopravy ČR a člen představenstva Škoda Auto.

I Akademická obec vnímá významnější zhodnocování výsledků vědecké práce jako podstatné. Není přitom rozdíl, zda se jedná o základní výzkum, či o výzkum aplikovaný.

„Zhodnocování výsledků se netýká jen aplikovaného výzkumu. V zahraničí vidíme, že mnohé přelomové objevy s významným ekonomickým i společenským dopadem vznikají ze základního výzkumu. V historii českých objevů to nakonec platí taky,“ zmínil **Jiří Homola**, místopředseda Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace a člen Akademické rady Akademie věd ČR, s poukazem na přelomové objevy Antonína Holého, který stál u zrodu léčiv proti žloutence typu B či AIDS, či Otto Wichterleho, který dal světu kontaktní čočky. *„Všechna opatření, která budou stimulovat výzkumné organizace k transferu a pomáhat jim rozvíjet jejich transferové aktivity, proto pokládám za velmi přínosná,“* dodal.

Vysoké školy, ústavy Akademie věd ČR a další výzkumné organizace mají své transferové kanceláře, na jejichž aktivity se reforma zaměřuje v části pro posílení transferového ekosystému. Některé z nich dokázaly v minulých letech prošlapat transferu znalostí cestu.

To potvrdil i **Martin Fusek**, ředitel transferové kanceláře IOCB Tech a jeden z průkopníků transferu znalostí v České republice: *„Mnoho let se u nás o transferu na vládní úrovni jen hovořilo, přesto vznikla řada velmi profesionálních a úspěšných transferových pracovišť. Jsem rád, že teď se jen nehovoří, ale konečně se opravdu něco děje. Reforma je totiž nezbytná. Pozitivně vnímám zejména podporu akademických spin-off firem. Reforma odstraňuje některé překážky v legislativní rovině a zaměřuje se i na financování.“*

Ačkoli je posílení ekonomické konkurenceschopnosti a strategické odolnosti v klíčových technologiích jedním z hlavních cílů reformy, pozornost reforma věnuje i přenosu poznatků do státní správy a do tvorby veřejných politik. Science to policy je jednou ze základních oblastí zhodnocení poznatků, která se v reformě objevuje v celé řadě opatření, od podpory specializovaných pracovišť pro transfer do veřejných politik (tzv. policy labs) po podporu výzkumných kapacit rezortů.

„Opravdu efektivní veřejná správa se neobejde bez dobrého pochopení i velmi složitých společenských jevů. K tomu je potřeba silné výzkumné zázemí. U nás se nikdy cíleně nebudovalo, to je na čase napravit,“ doplnila ministryně **Langšádlová**.

Na představení jednotlivých kroků reformy transferu navázala konference, která se podrobně zabývala jednotlivými oblastmi reformy. Touto událostí byla zahájena řada dalších aktivit, které nebudou jen v režii Úřadu vlády ČR. Klíčem k úspěchu je spolupráce všech aktérů. Na konferenci tak byl například prezentován projekt, kterým nastavení transferového ekosystému v ČR podpoří Evropská komise a který by měl být zahájen letos na jaře.

Celý soubor opatření lze nalézt na webových stránkách transfer.gov.cz.

<https://www.top09.cz/co-delame/tiskove-zpravy/ekonomika-pohanena-vedou-premier-fiala-a-ministryne-langsadlova-predstavili-reformu-transferu-znalosti-z-vedy-do-praxe-31323.html?clanek=31323>